

Урожайність нового сорту за стандартної вологості 14% складає в середньому 2,2 т/га, вміст білка – 13,2%, плівковість – 22,1%, вихід крупи – 92,0%, маса 1000 насінин – 30,4 г; за групою стиглості сорт відносять до другої групи стиглості; придатність до механізованого збирання становить 9 балів; стійкість до борошнистої роси і аскохітозу – 9 балів; стійкість до переноспорозу – 8 балів.

Новий сорт гречки Кам'янчанка пройшов формальну експертизу в Українському інституті експертизи сортів рослин Міністерства аграрної політики і продовольства України. Підготовлено необхідну документацію та насіннєвий матеріал для проведення кваліфікаційної експертизи у 2017 році.

Список використаних джерел

1. Вільчинська, Л. А. Вплив гібридизації на зміну якісних показників зерна гречки [Текст] / Л.А. Вільчинська // Зб. наук. праць. – Біла Церква, 2008. – Вип. 52. – С. 160-163.
2. Вільчинська, Л. А. Нові сорти гречки – Малинка, Квітнева, Перлина Поділля [Текст] / Л.А. Вільчинська // Досягнення і проблеми генетики, селекції та біотехнології Збірник наук. праць ІХ з'їзду УТГіС. – Київ.; Логос. – 2012. – С. 32-37.
3. Вільчинська, Л. А. Оцінка нового селекційного матеріалу гречки за ознакою скоростиглості [Текст] / Л. А. Вільчинська, О. П. Городиська // BLACK SEA SCIENTIFIC JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH. – Tbilisi, Georgia, 2014. – V. 14. – P. 14-19.
4. Шувар, І. Вона врятує [Текст] / І.А. Шувар // Агробізнес сьогодні газета підприємців АПК. – 2011, березень. – № 6 (205). – С. 32-35.
5. Гаврилюк, В. Б. Стрілецький О.В. Грунти Хмельниччини. Сучасний якісний стан; збереження, відтворення та поліпшення їх родючості [Текст] / В. Б. Гаврилюк, В. І. Галищук, О.В. Стрілецький. – Кам'янець-Подільський: 2010. – 164 с.
6. Методика державного сортоиспытания сельскохозяйственных культур [Текст]. – Вип. 2. – М., 1989. – С. 3-25.
7. Зайцев, Г. Н. Математическая статистика в экспериментальной ботанике [Текст] / Г.Н. Зайцев – М.: Наука. 1984. – 424 с.
8. Нетеевич, Э. Д. Биологический метод изоляции обыкновенной гречихи [Текст] / Э.Д. Нетеевич, Н. В. Фесенко Селекция и семеноводство. – 1964. –№2. – С. 41-45.

Гармич Дарія

м.н.с.

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН
с. Оброшино, Львівська обл.

ПРОДУКТИВНІСТЬ ТИМОФІЇВКИ ЛУЧНОЇ В ПЕРЕДКАРПАТТІ

На Передкарпатті провідною галузю сільського господарства є тваринництво, що обумовлено специфічними природно-екологічними умовами цього регіону. Розвиток тваринництва в Україні, а звідси і забезпечення населення найважливішими продуктами харчування значною мірою залежить від годівлі худоби високоякісними кормами. Велика увага приділяється кормовим культурам, а саме багаторічним травам, які мають важливе значення як у лучному, так і в польовому травосіянні [1].

Одним із головних компонентів травосумішок при поліпшенні лук і створенні довголітніх культурних пасовищ на заході України є тимофіївка лучна. Ця культура

протягом декількох століть була і є основним злаковим компонентом бобово-злакових травосумішок у польовому травосіянні [2].

Успішне впровадження даної культури у виробництві можливе за наявності високопродуктивних, стійких до основних несприятливих факторів середовища сортів. За твердженням М. І. Вававілова, доля нових культур визначається відповідними сортами, а успіх селекції – залученням вихідного матеріалу, яким вчений вважав місцеві та селекційні сорти, гібридні і дикорослі форми [3].

Найбільш важливою особливістю селекційної роботи є генетична і методична спрямованість на поетапне нашарування продуктивності та адаптивного потенціалу рослин. Найкращі за врожайністю і якістю сорти, які виділились на попередніх етапах селекції, були залучені нами до конкурсного сортовипробування.

Дослідження проводились в лабораторії селекції багаторічних трав ІСГ Карпатського регіону НААН (с. Лішня, зона Передкарпаття) на осушених гончарним дренажем дерново-середньопідзолистих, поверхнево оглеєних середньокисліх суглинкових ґрунтах, які характеризувалися такими показниками родючості: вміст гумусу – 1,22 %, рН сольової витяжки – 4,6, гідролітична кислотність – 4,23, Нг (сума ввібраних основ) – 11,8 мг.-екв. на 100 г ґрунту, рухомих форм азоту – 10,8 мг, фосфору – 11,8 мг, обмінного калію – 8,2 мг на 100 г ґрунту.

В 2013 році закладено конкурсне сортовипробування де вивчалоя 4 селекційні номери тимофіївки лучної, стандарт – сорт Підгірянкa (табл. 1).

Таблиця 1

Продуктивність селекційних номерів тимофіївки лучної в конкурсному сортовипробуванні (середнє за 2014-2016 рр.)

Зміст варіантів	Зелена маса, т/га			Суха речовина, т/га			Насіння, т/га		
	середнє	% до St	± до St	середнє	% до St	± до St	середнє	% до St	± до St
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сінокісний спосіб використання									
St-Підгірянкa	37,13	100	-	6,78	100	-	0,271	100	-
№ 900	47,53	128	+10,40	10,44	154	+3,66	0,341	126	+0,070
№ 1316	43,52	117	+6,39	8,61	128	+1,83	0,374	138	+0,103
№ 1015	39,63	108	+2,50	8,36	123	+1,58	0,338	125	+0,067
№ 1013	40,84	110	+3,71	9,01	133	+2,23	0,304	112	+0,033
НІР _{0,5} 2014	1,90			0,68			0,022		
2015	1,97			0,47			0,015		
2016	0,91			0,27			0,020		
Пасовищний спосіб використання									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
St-Підгірянкa	20,48	100	-	1,95	100	-	-	-	-
№900	23,54	115	+3,06	2,49	128	+0,54	-	-	-
№1316	24,26	118	+3,78	2,54	130	+0,59	-	-	-
№1015	23,91	117	+3,43	2,51	129	+0,56	-	-	-
№1013	24,06	117	+3,58	2,54	130	+0,59	-	-	-
НІР _{0,5} 2014	1,06			0,18					
2015	0,86			0,15					
2016	1,04			0,15					

Оцінка сортозразків проводилась за загальнопринятими показниками з урахуванням індивідуальних морфобіологічних, біологічних і господарських властивостей [4].

Результати трирічних досліджень свідчать про те, що за врожаєм кормової маси і насіння стандарт перевищили всі селекційні номери. Вони забезпечили врожай зеленої маси при сінокісному використанні 39,63 – 47,53 т/га, сухої речовини 8,36 – 10,44 т/га, насіння 0,304 – 0,374 т/га, що відповідно на 8,0 – 28,0 %, 23,0 – 54,0 % і 12,0 – 38,0 % більше від стандарту сорту Підгірянка. При пасовищному використанні врожай зеленої маси був 23,54 – 24,26 т/га, сухої речовини 2,49 – 2,54 т/га, що на 15,0 – 18,0 % і 28,0 – 30,0 % більше стандарту. Селекційний № 1316 (добір із сорту Калауцька) забезпечив найвищий врожай насіння – 0,374 т/га та істотно перевищив стандарт на 0,103 т/га (при HP_{05} 0,015 – 0,022 т/га). Цей же номер забезпечив при пасовищному використанні найвищий приріст врожаю зеленої маси і сухої речовини, перевищивши стандарт на 3,78 і 0,59 т/га, або на 18,0 і 30,0 %. При сінокісному використанні найбільший урожай зеленої маси 47,53 т/га і сухої речовини 10,44 т/га забезпечив № 900 (добір із сорту Волна).

Список використаних джерел

1. Бабич, А. О. Кормові і лікарські рослини в ХХ – ХХІ століттях [Текст] / А. О. Бабич. – К.: Аграрна наука, 1996. – 822с.
2. Луківництво в теорії і практиці [Текст] / Я. І. Мащак [та ін.]. – Львів : Сполом, 2005. – 295 с.
3. Бабич, А. О. Селекція кормових культур в Україні [Текст] / А. О. Бабич, В. Д. Бугайов // Вісник аграрної науки. – 2000. - № 12. – С. 46-47.
4. Методика проведення експертизи сортів на відповідність, однорідність та стабільність (ВОС) (кормові культури) [Текст]. – К.: [б.в.], 2001. – С. 2-8.

Гораш Олександр
д.с.-г.н., професор, завідувач кафедри
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

РЕЗУЛЬТАТИ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ЕМПІРИЧНИХ ДАНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАЛЕЖНОСТІ ЯКОСТІ ПИВОВАРНОГО ЯЧМЕНЮ

Факторний аналіз включає систему кореляційних зв'язків між чинниками впливу і параметрами якості кожний з кожним на основі якого встановлюються головні ефекти [1].

Висунута робоча гіпотеза полягає в тому, що існує незначна кількість факторів, які впливають на якість ячменю. Вони скриті, їх не можна виміряти безпосередньо. Мета – виявити найбільш вагомні впливи на якість пивоварного ячменю.

Експериментальні дані отримано в результаті виконаних двох польових дослідів. Єдина відміна між ними полягала в розміщенні насіння ячменю під час сівби (за параметрами глибини загортання і вздовж рядка) – рівномірне і нерівномірне. Фактори і показники включені в статистичний аналіз: НРК – норми внесення